

PROTOKOLLAT

med tilkendegivelse af 5. maj 2022
i
faglig voldgiftssag FV2021-1138:

Forsikringsforbundet
(advokat Per Frydenreim Møller)

mod

Finanssektorens Arbejdsgiverforening
(Advokat Jakob Cøhr Arffmann)

Tvisten og dens behandling

Tvisten i sagen angår, om et medlem af Forsikringsforbundet, som er ansat i en af FA's medlemsvirksomheder, men hvis materielle ansættelsesvilkår ikke er reguleret i parternes overenskomst, nyder beskyttelse i henhold til § 3 i Tillidsrepræsentantaftalen indgået mellem FA og Forsikringsforbundet. Tvisten angår især udstrækningen af § 3, stk. 7, som er sålydende:

”Hvis en sag kun angår ét medlem eller enkelte medlemmer af Forsikringsforbundet, forelægger denne/disse selv sagen over for enhedens leder eller dennes repræsentant. De kan dog også anmode tillidsrepræsentanten om at gøre det. Selskabets/enhedens ledelse kan altid kontakte det enkelte medlem direkte. Hvis der er tale om en opsigelse, skal tillidsrepræsentanten være til stede fra samtalestart. Medlemmet har mulighed for derpå at bede tillidsrepræsentanten om at forlade lokalet. Hvis der er tale om en skriftlig advarsel eller bortvisning, skal selskabet tilbyde at tilkalde tillidsrepræsentanten.”

Tvisten er opstået i 2019 efter, at en studerende ansat i PFA Pension A/S, som ikke var overenskomstdækket, var blevet indkaldt til en samtale om hendes opsigelse, uden at tillidsrepræsentanten var blevet tilkaldt. Det er Forsikringsforbundets standpunkt, at § 3, stk. 7, gælder i og med, at den studerende var medlem af Finansforbundet. Indklagede derimod er af den opfattelse, at Tillidsrepræsentantaftalen kun gælder, såfremt medarbejderen er overenskomstdækket.

Da der ikke har kunnet opnås enighed mellem parterne, er sagen indbragt for denne voldgiftsret bestående af jurist i Forsikringsforbundet Hanne Adamsen og viceforhandlingschef i DSR Helle Hjort Bentz, begge udpeget af Forsikringsforbundet, underdirektør i FA Merete Preisler og HR Direktør i Tryg Forsikring A/S Bo Romme, begge udpeget af FA, samt som opmand forhenværende højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen.

Sagen blev forhandlet den 5. maj 2022, hvor klager var repræsenteret ved advokat Per Frydenreim Møller, og indklagede var repræsenteret ved advokat Jakob Cohr Arffmann.

Forsikringsforbundet nedlagde påstand om, at § 3 i Tillidsrepræsentantaftalen mellem Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Forsikringsforbundet finder anvendelse i forholdet mellem indklagedes medlemsvirksomheder og alle medlemmer i klagers organisation, ansat hos disse virksomheder, uden hensyn til om de respektive medlemmers materielle ansættelsesvilkår er reguleret af Fællesoverenskomsten.

Indklagede nedlagde påstand om frifindelse.

Der blev afgivet forklaring af formand for Forsikringsforbundet i PFA Lars Christoffersen, næstformand i Forsikringsforbundet Lone Clausen, Chef for HR Jura & Sundhed i PFA A og seniorkonsulent i FA Claus Ryde, hvorpå sagen blev procederet.

Der blev ikke opnået enighed om eller flertal for en afgørelse blandt de af parterne valgte medlemmer, og afgørelsen blev herefter overladt til opmanden, som fremkom med den nedenfor gengivne tilkendegivelse.

Opmandens tilkendegivelse:

Overenskomstgrundlaget

Parternes overenskomstgrundlag er samlet i, hvad der under voldgiftsforhandlingen af parterne er blevet betegnet som ”den gule bog”. Forsideteksten, som er ”Overenskomst 2020 Forsikringsområdet”, har – bortset fra årstallet – været uændret i mange år. Herefter følger en fortegnelse over indholdet opdelt i 8 afsnit.

Afsnit 1 omhandler ”Bestemmelser for alle medarbejdere, der er dækket af overenskomster, aftaler og protokollater mellem Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) og Forsikringsforbundet om løn- og ansættelsesvilkår” og indeholder en række fælles bestemmelser om ferie, orlov, sygdom, mv. § 10 om ”Afskedigelse” er bl.a. sålydende:

”Stk. 2. Forinden en medarbejder afskediges, bør selskabet give den pågældende en skriftlig advarsel, hvor det fremgår, at afskedigelse påtænkes samt begrundelsen herfor.

Den lokale personaleorganisation orienteres så vidt muligt 24 timer forud for afgivelsen af en skriftlig advarsel/opsigelse. Det kan fx gøres ved, at udkast til advarsel/opsigelse som hovedregel sendes til den lokale personaleorganisation, medmindre strengt personlige forhold taler herimod.

Bortvisning forudsætter samtidig orientering af den lokale personaleorganisation.

Stk. 3. Hvis Forsikringsforbundet hævder, at en afskedigelse af en medarbejder ikke er rimeligt begrundet i medarbejderens eller selskabets forhold, kan sagen begæres behandlet, jf. Aftale om regler for behandling af faglig strid.”

Afsnit 2 omhandler ”Overenskomst om løn, arbejdstid samt særlige forhold for medarbejdere i charge til og med fuldmægtige og dermed ligestillede” og indeholder i § 1, stk. 2 og 3, følgende bestemmelser:

”Stk. 2. Uden for overenskomsten er:

- a. medarbejdere, der er ansat som assurandører
- b. medarbejdere med ugentlig arbejdstid på 8 timer eller derunder
- c. medarbejdere, der er midlertidigt eller tidsbegrænset ansat for 1 måned eller mindre.

Stk. 3. For studerende, hvorved forstås medarbejdere, der er tilmeldt et studium, gælder følgende:

1. studerende, der ansættes til et studierelevant job er ikke omfattet af overenskomsten
2. andre studerende er omfattet af overenskomsten, hvis de har en gennemsnitlig arbejdstid på 15 timer om ugen, beregnet over de seneste 13 uger. Der betales dog ikke uddannelsesbidrag, og studenten er ikke omfattet af gruppelivsordningen og bestemmelserne i afsnit 1, §§ 6-9. Studenten kan i stedet for omsorgsdage få 1,92% af lønnen udbetalt, og i stedet for pensionsbidrag (hvor det er relevant) få pensionsbidraget udbetalt som løn.”

Afsnit 3 omhandler ”Overenskomst mellem Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) og Forsikringsforbundet om løn, arbejdstid samt særlige forhold for IT-medarbejdere” og indeholder i § 1, stk. 2 og 3, følgende bestemmelser:

”Stk. 2. Uden for overenskomsten er:

1. medarbejdere med ugentlig arbejdstid på 8 timer eller derunder
2. medarbejdere, der er midlertidigt eller tidsbegrænset ansat for 1 måned eller mindre.

Stk. 3. For studerende, hvorved forstås medarbejdere, der er tilmeldt et studium, gælder følgende:

1. studerende, der ansættes til et studierelevant job er ikke omfattet af overenskomsten
2. andre studerende er omfattet af overenskomsten, hvis de har en gennemsnitlig arbejdstid på 15 timer om ugen, beregnet over de seneste 13 uger. Der betales dog ikke uddannelsesbidrag, og studenten er ikke omfattet af gruppelivsordningen og bestemmelserne i afsnit 1, i §§ 6-9. Studenten kan i stedet for omsorgsdage få 1,92% af lønnen udbetalt, og i stedet for pensionsbidrag (hvor det er relevant) få pensionsbidraget udbetalt som løn.”

Afsnit 4 omhandler ” Protokollat om løn, arbejdstid samt særlige forhold for taksatorer og lignende medarbejderkategorier”.

Afsnit 5 omhandler ”Protokollat om løn, arbejdstid samt særlige forhold for ekspeditionssekretærer, specialister og lignende medarbejderkategorier ”.

Afsnit 6 omhandler ”Særbestemmelser for alarmcentraler”.

Afsnit 7 omhandler ”Aftaler og protokollater til lokal anvendelse mellem selskab og personaleforening”, herunder ”Tillidsrepræsentantaftalen”.

Afsnit 8 omhandler ”Aftale om regler for behandling af faglig strid, Hovedaftale, Bestemmelser om ikrafttræden og ophør”.

Tillidsrepræsentantaftalen fik, da den blev forhandlet i 2001, en selvstændig opsigelsesbestemmelse, men forhandlingerne herom er indgået i de almindelige overenskomstforhandlinger, og den selvstændige opsigelsesbestemmelse udgik i 2008, da der skete en samordning af overenskomstgrundlagets bestemmelser om ikrafttræden og ophør.

Tillidsrepræsentantaftalens § 1 fastlægger aftalens formål, som er ”at fastlægge de rammer, som Forsikringsforbundets tillidsrepræsentanter skal virke indenfor. Tillidsrepræsentanterne og ledelsen har en fælles opgave i at varetage både medarbejdernes og selskabets interesser. Samarbejdet skal være baseret på en åben dialog og gensidig tillid”.

Aftalens § 2 fastslår, hvilke tillidspersoner aftalen omfatter (medlemmer af Forsikringsforbundets hovedbestyrelse, bestyrelsesmedlemmer i Forsikringsforbundets personaleforeninger og andre tillidsrepræsentanter, jf. § 4).

Aftalens § 3 fastlægger tillidsrepræsentantens opgaver og er sålydende:

”Stk. 1. Tillidsrepræsentanten skal fungere som talsmand for medlemmerne med hensyntagen også til selskabets interesser.

Stk. 2. Tillidsrepræsentanten er kontaktled mellem medarbejderne og selskabet/enhedens ledelse og skal medvirke til at vedligeholde og fremme et roligt og godt samarbejde.

Stk. 3. Det påhviler tillidsrepræsentanten og selskabets/enhedens ledelse gensidigt at orientere hinanden om forholdene i selskabet/ enheden, som må antages at have eller få betydning for arbejds- og personaleforholdene, herunder orientering om til-/afgang og rokering af medarbejdere.

Stk. 4. Ved ændringer i enheden, som må antages at have eller få betydning for medarbejdernes arbejdsforhold, skal tillidsrepræsentanten orienteres så tidligt som muligt og have lejlighed til at fremsætte sine synspunkter inden iværksættelse.

Stk. 5. Drøftelser mellem enhedens ledelse og tillidsrepræsentanten finder sted, når en af parterne ønsker det.

Stk. 6. Tillidsrepræsentanten repræsenterer medlemmerne og kan i de situationer, hvor en medarbejder ønsker det, rette forespørgsler, klager eller henstillinger til ledelsen. Hvis tillidsrepræsentanten ikke er tilfreds med ledelsens afgørelse, kan denne anmode personaleforeningens bestyrelse om at tage sig af sagen.

Stk. 7. Hvis en sag kun angår ét medlem eller enkelte medlemmer af Forsikringsforbundet, forelægger denne/disse selv sagen over for enhedens leder eller dennes repræsentant. De kan dog også anmode tillidsrepræsentanten om at gøre det. Selskabets/enhedens ledelse kan altid kontakte det enkelte medlem direkte. Hvis der er tale om en opsigelse, skal tillidsrepræsentanten være til stede fra samtalestart. Medlemmet har mulighed for derpå at bede tillidsrepræsentanten om at forlade lokalet. Hvis der er tale om en skriftlig advarsel eller bortvisning, skal selskabet tilbyde at tilkalde tillidsrepræsentanten.

Stk. 8. Når selskabet indkalder et medlem til en sygesamtale, skal selskabet samtidig hermed tilbyde at tilkalde tillidsrepræsentanten til samtalen. Tillidsrepræsentanten skal så vidt muligt orienteres 24 timer før samtalen.

Stk. 9. Tillidsrepræsentanten skal løbende have mulighed for relevant faguddannelse. Dette gælder også, hvis der sker jobskifte under udførelse af tillidshvervet.

Aftalens § 4 omhandler ”Valg og valgbarhed af tillidsrepræsentanter”. Valgbare er de ”anerkendt dygtige medlemmer af Forsikringsforbundet med erfaring og indsigt i selskabets forhold, og som normalt har været ansat i mindst 6 måneder på valgtidspunktet. Elever og medarbejdere i opsagt ansættelsesforhold kan ikke vælges til tillidsrepræsentanter”.

Opmandens begrundelse og resultat

Tillidsrepræsentantaftalen definerer ikke selv sit anvendelsesområde, og det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at spørgsmålet om aftalens dækningsområde ikke har været særskilt drøftet mellem parterne. Ifølge klageren er der ikke noget i vejen for, at aftalen også kan omfatte de af klagers medlemmer, som ikke i øvrigt er dækket af de overenskomster, som parterne har indgået, da klager – i modsætning til indklagede – ikke anser ”den gule bog” for at udgøre et aftalekompleks, som kan defineres som én overenskomst. Klager finder endvidere, at det må følge af aftalens ordlyd, at klager skal have medhold, da § 3, stk. 7, beskriver den beskyttede personkreds som ”et medlem eller enkelte medlemmer af Forsikringsforbundet”, hvilket må forstås som alle forbundets medlemmer.

Det er opmandens opfattelse, at det er det almindelige udgangspunkt, at tillidsmandsreglerne kun gælder, hvis den pågældende er omfattet af en overenskomst med positive regler herom, og at fraværet af en almen ret for lønmodtagere til at vælge en tillidsrepræsentant betyder, at lønmodtagere uden overenskomstdækning ikke har et retskrav på at vælge en tillidsrepræsentant, jf. Jens Kristiansen, ”Den Kollektive Arbejdsret”, 4. udgave, s. 403. Hvis den beskyttede personkreds ifølge den mellem parterne indgåede tillidsrepræsentantaftale også skulle omfatte de af klagers medlemmer, som ikke i øvrigt er dækket af de overenskomster, som parterne har indgået, ville det få som konsekvens, at alle Forsikringsforbundets medlemmer uanset overenskomstdækning ville blive omfattet af tillidsrepræsentantaftalens § 4 om valg og valgbarhed af tillidsrepræsentanter. Det har imidlertid klart formodningen imod sig, at der skulle have været en fælles forståelse mellem parterne herom, og klager har ikke løftet sin bevisbyrde for, at dette skulle have været tilfældet.

Dertil kommer, at det oplyste vedrørende parternes forhandlingspraksis samt fremtrædelsesformen af ”den gule bog” støtter indklagedes standpunkt, hvorefter tillidsrepræsentantaftalen må anses for en integreret del af ”Overenskomst 2020 Forsikringsområdet”.

Det følger af det anførte, at indklagedes påstand om frifindelse således skal tages til følge.

Parterne var enige om at tage denne tilkendegivelse til efterretning med samme virkning som en kendelse i sagen. Der var endvidere enighed om, at hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmanden.

Sagen sluttet.

København, den 28. maj 2022

Lene Pagter Kristensen